ЧЕРЕЗ ГОРИ

На склон!. сугорба, що його, власне, перейшов, шумів глибокий смерековий ліс. Крізь темряву і хмари снігу, що зав'язали світ, сутеніли перед ним гори, одні вищі від одних, а такі грізні, такі незнані! Здалека бушував по них вітер, на їх шпилях роздиралися хмари і час до часу розганявся страшенний гук, як від удару грому,— то снігова опока зсувалася у пропасть. Днями і ночами ішов у ті гори, боровся з висотою і стрімкістю, з вітром і снігами, з темрявою і власними сумнівами і зневірою. І не знав, коли дійде до мети своєї дороги. Самотиною ішов, довкола нього не було живої душі, а йому все здавалося, що ліворуч нього за плечем ступає якась чорна тінь і час до часу нахиляє свій демонічний профіль до його лиця. І коли його нога поховзлася на примерзлім камені, а він хилився, аби вхопитися якого корчика, робив лівою рукою такий рух, якби хотів остерегти свого товариша від нещастя, і в ту мить відчував, що се, власне, він хотів трутити його у пропасть. І його здоймав такий страх, що серце хололо і переставало битися, а він задержувався і цілим розумом впевняв себе, що се витвір ночі і самоти, плід розбурханої уяви.

Але в ту саму хвилю родилося в його душі велике бажання побачити перебуту дорогу. Полинути зтуженим оком на рівні долини, в ту голубу далечінь, аж там, де синє небо зливається із розмріяною землею. Повести оком по тих блаженних місцях, на яких жив, бодай здалека віднайти на них сліди щастя свого.

Ще раз їх побачити, ще раз собі нагадати!

Але пітьма зависла, як чорна дрижуча опона, і всі звізди загубилися в хмарах. Його зір вертався до нього утомлений і зболілий, а думка, продершися крізь хмари, блукала і лиш жаль йому приносила. З долини припливав до нього шум бору, гейби слово таємне, гейби гадка життя.

Жодним словом він не годен би його сказати, жодним образом змалювати, але розумів його і чув, що воно жене його наперед...

Обережно ступав перед себе, з трудом брів у сипкім снігу Раз-по-раз кора снігу заломлювалася, і він по коліна западався у сніг. Тут та там трафляв на острий обрив скали і дель-котів зі страху, аби не поховзнутися. Часами нога шубовстала поміж два камені, і тоді він западався по груди у сніг. Кілька таких кроків томили його над силу. До того вітер гнав з верхів і кидав йому в очі снігом, таким острим, як льодяні шпильоч-ки, що ранили його до крові. Він мусив жмурити очі і чув, як лице його усе холоне, усе стинається льодом.

Серед того совпакання тратив у свідомості цілість своєї дороги і всі сили тіла і душі напружував, аби перейти ту одну гору.

— Коби ще сю, ще сю...— шепотів до себе і боронився всіми силами перед якимись солодкими мріями, що, бог знає звідки, переходили через його голову і знову верталися усе живіші і виразніші.

. Нарешті, вичерпаний до самого дна, вийшов на верх гори і хотів віддихнути повними грудьми. Перед ним стелилася повита снігом гірська високорівень, а за кілька стаїв маячіла крізь ніч і сніг, що без впину сипався з неба, друга висока гора. Повів здивованим оком, нагадав собі усе і без сили зсунувся на землю.

Висока замкова кімната потопає в сумерках. Великі вікна дивляться на неї, як тусклі очі. На комині вогонь палахкає. Червоні відблиски кидаються на тіні, врізуються у них, подаються назад. Хтось там, в житті не бачений, у несвідомості вимріяний, сидить перед комином, а на лиці його граються світла і тіні.

"Здалека, здалека приходжу до тебе і стаю перед твоїм порогом. Лице моє зневолене терпінням, тіло продрягле від студені, я з ніг валюся від утоми. І так мені гірко на світі. Тут щось давить мене — чи

сни мої невисказані, чи сльози мої невиплакані? Дай, нехай зложу голову на твоїх колінах, покладь свою руку на моє чоло і кажи мені казку про щастя, про супокій, заклятий на звіздах..."

Безмірна утома розкладалася, в тілі солодкою сонністю. Він чув, як душа його засипляє, як його свідомість рветься і відлітає від нього. Отже, останніми силами тіла двигнувся з землі і поплівся поляною під нову гору.

Нехай там людям живеться, як можуть, найліпше. Він піде без скарги своєю дорогою. А чи дійде коли на ясні долини, чи під льодом засне сном без пробудження — на що питати?